

Nástealbmi

Sápmelaččaide násttit leat leamašan kompássat, diibmu ja jagiáiggi čájeheaddji. Násttiin leat oaidnán gosa guvlui galggai johttit, go dathan čájehedje almmiguovlluid ja muitaledje goas čuvvgoda. Lávejedje muitalit, ahte go itge šat dieđe gos ja gosa galggat, de gánniha bisánit vuordit dasságo sevnnjoda ja násttit oidnogohtet. Násttit oidnogohtet nuortabeale almmis ja johtet seamma guvlui go beaivvášge. Ovdamearkka dihte sarvvagalba máhtta čájehit almmiguovlluid, jus beare máššá vuordit. Sevnjodettiin dat lea vuos nuortadavábealde, gaskaija sulaid dat lea johtán almmi máttabeallái, measta oarjji guvlui. Iđitija dat lea oarje-davvin ja iđdes árrat dat fas geaigá davás.

Sápmelaččaide ledje muhtin násttit dehálabbot go nuppit. Násttiide ledje maiddái iežaset čilgehusat dahje máidnasat. Davvi-Sámi guovllus siseatnamis hálle nástealmmi sárvvabivddus ja mearraguovlluin fas hálle guollebivddus. Násttiid namatge sáhtte leat iešguđetláganat sierra guovlluin. Ovdamearkka dihte Fávnnádávvggi dovdet julevsámi guovllus juovssahin jna.

Fávdná, Fávnnádávgi ja Sarvva

Fávdná leat sárvvabivdi, mas lea dávgebissu gieđas. Sarvva lea fas su ovddabealde. Dološ olbmot jáhkke, ahte go Fávdná báhčá ja goddá sarvva, de dalle gal albmi gahččá vulos ja bohtá máilmmi loahppa.

Fávnnádávvggis leat čieža nástti ja dat lea oaidnit dego vovdna. Dat lea Fávnná dávgebissu mainna áigu sarvva báhčit. Fávnnádávvggi gohčodit maid dávvgát, juoksa/juovssat ja vávdnán muhtin sámi guovlluin.

Sarvva-nástegovvii gullet násttit, mat leat lahkalgaid ja dat lea nástečoahkki. Sarvva leat stuorra nástegovva, mii leamaš dehálaš sápmelaččaide. Sarvva lei dakkár, mas sáhtii čuovvut ihkku áiggi dahje ija gollama. Nástegova hápmi muittuha sarvva dahjege ealgga ja das sáhtta oaidnit stuorra julggiid, čorvviid, julggiid ja njuni.

Guovssonásti

Guovssonásti lea sámiide hui dehálaš ja sii leat sárgon dan ovdamearkka dihte meavrresgárrái. Muitaluvvo, ahte dološ noaidit dolle guovssonástti čuovgan, go vulge noaidemátkkiide. Guovssonásti lea hui šearrat. Iešalldes dat ii leat násti, muhto dat lea Venus-planehta. Guovssonásti lea earenoamáš, dasgo dat ii oidno juohke jagi eanaspáppa ja Venus-planehta jorrama dihte. Dalle go guovssonásti oidno, de dat šearrá almmis sihke iđdes ja eahkes guovssu áigge. Iđitguovssu lea dalle go beaivečuovga ihtigoahtá ja dalle násti gohčoduvvo iđitguovssonástin ja dat oidno nuortabeale almmis. Eahketguovssu fas oidno eahkedis, go beaivečuovga lea sevnnjodišgoahtán ja dalle dan gohčodit eahketguovssonástin.

Gállá ja Gállábártnit

Sirius nástti sápmelaččat gohčodit Gállán dahje maiddái Boares Gállán. Gállá dárkkuha boares ádjá, gii maid lea vuolgán bivdit sarvva. Gállás leat golbma bártni, maid Gállá lea vuolgán geahččat, mo sii birgejit sárvvabivddus.

Gállábártnit leat golbma lahkalas nástti ja dat gávdnojit dalán Sarvva vulobealde. Muhtin Sámi guovlluin Gállábártniid gohčodit Guolásteaddjin dahje Oaggun dahje Oaggobártnit. Gállábártnit-

nástegovva lea sarvvabivddus. Ovdamearkka dihte máttasámi báhppa Anders Fjellner lea čállán bajás dološ luohtemuitalusa Gállábártniid birra nappo Beavivi bártni soaŋnomátki Jiehtanasaid máilmmis. Máidnasa mielde Beavivi bárdni vieččai alcces eamidin Jiehtanasa nieidda ja soai oáččuiga golbma bártni, geaid gohčodedje Gállábárdnin. Go bártnit jápme, sii loktejuvvojedje albmái nástin.

Čuoiggaheaddjit

Čuoiggaheaddjiid gohčodit maiddái sarvvačuoiggaheaddjin dahje muhtin Sámi guovllus maid jumežin dahje ruossanástin. Čuoiggaheaddji guokte lahkallas nástti; Castor ja Pollux. Dat leat dalán Gállábártniid vulobealde. Čuoiggaheaddjit leat maiddái doarrideamen sarvva. Soai čuoiggaheaba Sarvva nu garrasit go sáhttiba ja sudno ulbmil lea beassat Sarvva ovddabeallái bissehít dan vai Fávdna olahivčče báhččít Sarvva dávgebissuin dahjege Fávnnádávvggiin.

Boahjenásti dahjege Stella Polaris

Boahjenásti dahjege Davvinásti dahjege Stella Polaris leamaš maid hui dehálaš sámiide. Dološolbmot jáhkke, ahte Boahjenásti dahjege Davvinásti lei návlejuvvon albmái gitta ja dat ceaggái dego čuolda dahje muorra, mii olii almmis eatnamii ja dan birra jorai albmi máilmmi birra. Davvinásti lea almmi guovdu ja orru, ahte dat bissu ovttá sajis vaikko eará násttit jorret dan birra, ja johtet bajás ja vulos. Boahjenásti lei čuoldan guovdu almmi ja dat doalai buot násttiid badjin vai gomuvuohta ii gahča eatnama ala.

Dološ olbmot jáhkke, ahte buot násttit ledje giddejuvvon oktii. Jus muhtin gahčaha dahje báhčá boahjenástti, de dalle gal gahččet buot násttit ja albmi vulos.

Dološ jáhku mielde máilmmi maŋimuš beavivi Fávdná báhčá Boahjenástti. Sihke Boahjenásti ja oppa albmi gahččet vulos ja cuvkejit eatnama. Eana buolligoahhtá ja de boahhtá máilmmiloahppa.

Lodderáidalas dahje Jahkemearka

Lodderáidalas oidno dalle go lea čáppá dálki ja jealahas. Lodderáidalas čuovgá vilgesláganin almmi rastá. Doppe leat ollu unna násttážit, mat leat hui guhkkín. Dat leat olu guhkkelis go oahpes násttit Fávdná, Sarvva dahje Gállá.

Eará násttit

Fávnná gilvaleaddji lea almmis justa nuppe bealde Fávnná nappo Davvinásti šaddá dán guovtti nástti guovdu. Gilvaleaddji lea maiddái vulogán bivdui ja áigu maid deaivat Sarvva.

Beatnagat leat golbma uhca násttáža lahkalgaid Orion boahkána vulobealde. Muhtin guovlluin beatnagiid lohket gullat Čuoiggaheaddjiide. Muhtin guovlluin beatnagat gullet Boares áhkkui guhte huhccala beatnagiid oaguhit Sarvva.

Boares áhkku dovdet maiddái namahusain Nieidagearret. Máidnasa mielde čieža nieidda bivde gottiid, muhto bivdu ii lihkosmuvvan nu bures. Nieiddat heahpanedje nu sakka, ahte rievdatedje iežaset almmi nástin.

Bismmar lea guovtti nástti čoahkki, mii lea Gállábártniid bajábealde. Sáiti, niibi ja báhti fas gávdnojit Gállábártniid vulobealde. Daddjo, ahte sáittiin Gállábártnit goddet sarvva, bismmariin vihkkejit dan, niibbiin njuvvet ja bádiin vuššet.

Gáldu:

Gaup. Káren Elle: Girjjo-Gárjjo, Muitalusat, máidnasat, sátnevádjasat, árvádusat ja diiddat.

Ságastallanfáttát:

- Makkár áššiid sáhtta sevdnjes almmis oaidnit?
- Mii lea mánnu?
- Mii lea guovssahasat?
- Makkárat dat leat oaidnit?
- Mii lea násti?
- Maid násttit barget dahje ravket?
- Leagoston násttit ollu vai uhccán almmis?
- Maid násti bargá dalle go luhčče?
- Manin násttiin leat namat?
- Mii ávkkiid násttiin lea olbmuide?